

Силабус освітнього компонента Програма практики

Наукова (виробнича) практика

Шифр та назва спеціальності
053 – Психологія

Освітня програма
Психологія

Рівень освіти
Доктор філософії

Семестр
6

Інститут
ННІ Соціально гуманітарних технологій

Кафедра
Педагогіки і психології управління соціальними системами ім.акад.І.А.Зязюна

Тип дисципліни
Обов'язкова. Практична підготовка

Мова викладання
Українська

Розробники

Прізвище Ім'я По батькові

Підбуцька Ніна Вікторівна, Nina.Pidbutska@khpі.edu.ua

Доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна НТУ «ХПІ». Автор понад 300 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Методологічні основи психологічних досліджень», «Психологія професіоналізму майбутнього фахівця», «Вікова психологія», «Конфліктологія» та ін.

Досвід роботи – 20 років.

Детальніше про викладача на сайті кафедри
<http://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/>

Загальна інформація

Анотація

Наукова (виробнича) практика спрямована на формування системи загальних і спеціальних компетентностей майбутніми докторами філософії для здійснення інноваційної наукової діяльності у галузі психології. Зокрема оволодіння методологією наукової діяльності із спеціальності, вирішення комплексних завдань науково-організаційної та практичної діяльності у сфері теоретичної, прикладної та практичної психології, в тч з супроводу етапів професіоналізації суб'єкта діяльності.

Мета та завдання

Метою практики є оволодіння здобувачами вищої освіти рівня доктор філософії здатністю розв'язувати комплексні проблеми в своїй галузі, здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань, наукових принципів, а також практичне впровадження отриманих результатів на підприємствах та установах.

Завданнями практики є: отримати концептуальні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології, планування та проведення наукових досліджень, аналізу особливостей як власного особистісно-професійного розвитку як науковця, так і фахівців інших галузей протягом їх професіоналізації, основ презентації результатів власних досліджень та їх обговорення із фахівцями та нефахівцями.

У результаті практики доктор філософії повинен знати: сучасні досягнення та тенденції розвитку науки на світовому та вітчизняному рівнях у галузі психології, основні нормативні документи, що регулюють проведення та апробацію оригінальних досліджень.

Вміти: проводити наукові та прикладні дослідження на рівні світових досягнень з психології, застосовувати інноваційні інструменти і технології пошуку для аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність, здійснювати психологічний супровід професіоналізації особистості фахівця.

Формат занять

Самостійна робота, індивідуальне завдання, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів

СК2. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

СК5. Здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися

протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним.

СК6. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності.

СК7. Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства

СК8. Здатність аналізувати, оцінювати особистісно-професійний розвиток особистості та створювати психологічні умови для підтримки та супроводу особистості фахівця протягом усіх етапів професіоналізації

Результати навчання

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології.

РН5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність.

РН6. Критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок.

РН7. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів.

PH9. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій.

PH11. Здійснювати психологічний супровід професіоналізації особистості фахівця та уміння впроваджувати програми кар'єрного успіху та реалізації із використанням сучасних психотехнологій

Обсяг освітнього компонента

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредитів ECTS): самостійна робота 90 годин..

Тривалість практики

Тривалість практики – 10 тижнів.

Передумови освітнього компонента (пререквізити)

«Світоглядні та соціокультурні основи науково-технічної діяльності», «Представлення наукових результатів», «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі», «Інформаційно-комунікаційні технології для наукового пошуку у психології», «Методологічні основи психологічних досліджень», «Психологія професіоналізму майбутнього фахівця», «Психологія розвитку людини», «Психологічні засади та логіка професійної діяльності», «Педагогічна практика».

Особливості освітнього компонента, методи та технології навчання

Методами навчання є: пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод; репродуктивний метод (метод відтворення); метод проблемного викладу; частково-пошуковий (евристичний) метод; дослідницький метод; дискусійний метод; метод моделювання, інформаційно-комунікаційні технології, мультимедійні технології, використання системи Microsoft Teams.

Керівництво науковою (виробничою) практикою здійснюють науково-педагогічні працівники кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А.Зязюна НТУ «ХПІ» або науково-педагогічні працівники кафедр інших ЗВО України, з якими підписані договори про співпрацю та проходження практики та які активно займаються науково-педагогічною діяльністю.

Основним осередком практики є кафедра педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А.Зязюна НТУ «ХПІ», а також на основі підписаних договорів про академічну співпрацю з ЗВО України та проходження практик, які проводять науково-педагогічні і дослідні роботи чи здійснюють розробки, мають наукові здобутки у сфері наукової проблематики. Здобувачі можуть самостійно або з дозволу випускової кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А.Зязюна обирати для себе місце проходження практики, якщо для збору необхідного матеріалу з обраного наукового напряму досліджень доктора філософії зазначена база практики безпосередньо слугуватиме об'єктом дослідження.

Здобувачі під час проходження практики зобов'язані:

- до початку практики одержати в керівника практики від Університету консультації, навчальні матеріали, індивідуальне завдання та консультації щодо оформлення потрібних документів;
- своєчасно приступити до практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені силабусом практики;
- відповідати за виконану роботу та її результати, бути прикладом свідомого і сумлінного ставлення до праці;
- виконувати норми академічної доброчесності;
- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік із практики

Підсумками наукової (виробничої) практики є: «

- звіт про проходження наукової (виробничої) практики, що оформлений відповідно до «Положень про наукову (виробничу) практику аспірантів»
<https://drive.google.com/file/d/1qjpBHsXhwiDujvEjUselvDXhFepK7KHf/view>;

- наукові досягнення доктора філософії, що пройшли апробацію (тези, участь у круглих столах, фахові статті тощо).

Наукова (виробнича) практика передбачає такі види робіт:

1. Засвоєння методик виконання наукових досліджень, планування і організації експерименту, обробку результатів експерименту.

Аспірант обирає та обґрунтовує необхідний комплекс методик для виконання наукового дослідження, за необхідності розроблює власний психодіагностичний інструментарій, готує/корегує план та організацію експерименту, проводить первинну та аналітичну обробку отриманих даних за допомогою статистичних методів аналізу даних.

2. Виконання оригінального дослідження за темою наукового дослідження аспіранта;

Аспірант проводить формувальний етап наукового дослідження. Складає загальну програму експерименту, особливості впровадження програми у експериментальних і контрольних групах, вхідний контроль груп, що беруть участь в експерименті, проведення експерименту, підведення підсумків експерименту

3. Підготовка, представлення та обговорення результатів наукових досліджень: участь у наукових конференціях, семінарах, підготовка до друку наукових публікацій за темою наукового дослідження аспіранта;

Важливою формою обміну науково-педагогічним досвідом є доповіді у межах проведення науково-практичних заходів у закладі вищої освіти. Під час проходження практики аспіранти готують виступ по темі власної педагогічної та наукової діяльності

4. Участь аспірантів у науково-дослідницькій діяльності за місцем проходження практики;

Аспірант впродовж практики відвідує фахівців/аспірантів, які займаються науково-дослідною діяльністю. Впроваджує результати своєї науково-дослідної діяльності у інших установах за можливості.

5. Підготовка звіту та захист результатів практики

Звіт про проходження практики готується за всіма видами діяльності, які виконуються аспірантом під час практики.

Наукова (виробнича) практика складається з таких етапів:

1. Отримання календарно-тематичного плану проходження практики від керівника практики.

2. Отримання та узгодження із науковим керівником завдання наукової практики.

3. Реалізація завдання наукової практики.

4. Окреслення кола проблем експерименту, які потребують вирішення.

5. Апробація основних результатів дослідження (опублікування наукової статті, тез, виступ на конференції тощо).

6. За результатами практики аспірант робить доповідь на семінарі кафедри та здає до відділу аспірантури сторінку «G2» індивідуального плану роботи аспіранта. За результатами доповіді та обговорення звіту комісія, призначена кафедрою, оцінює складання заліку з практики.

Звіт повинен мати титульний лист, реферат, зміст, основну частину, список використаних джерел. Складений звіт повинен бути перевірений і підписаний керівником практики від місця проходження практики і зданий на кафедру. До звіту додається щоденник практики.

Тематика індивідуального завдання

Тематика практики визначається відповідно до конкретного напрямку наукового дослідження аспіранта.

Література та навчальні матеріали

1. Положення про аспірантуру, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 ОД https://drive.google.com/file/d/1GQXsfcP02WVErY2j6VQHjyhNh_xPsZgl/view
2. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти доктора філософії в аспірантурі, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 ОД https://drive.google.com/file/d/1TP1zmObzR1pymt-YjIT_alsOF8uloLW_/view
3. Положення про наукову (виробничу) практику аспірантів, прийняте 30.01.2021 р <https://drive.google.com/file/d/1cinBHsXhwiDulvEiUselvDXhFenK7KHf/view>
4. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної ради України. 2019. №2657-VIII. 2661 – VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. Про Національну доктрину розвитку освіти. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
6. Етичний кодекс ученого України. Документ v0002550-09 від 15.04.2009. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>
7. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / заг. ред.: Н. Г. Сорокіна та ін. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
8. Основи наукових досліджень / Романовський О. Г., Черкашин А. І., Грень Л. М., Резнік С.М. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2022. 150 с.
9. Основи науково-психологічних досліджень : навч.-метод. посіб. / Автори : З. М. Адамська, І. П. Андрійчук, О. М. Воронкевич, Г. К. Радчук, С. В. Чопик, М. М. Шпак / ред. Г. К. Радчук. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 214 с.
10. Положення про науково-дослідну частину Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» <http://science.kpi.kharkov.ua/polozhennya-ntu-khpi/>.
11. Положення про Центр комерціалізації інтелектуальної власності та трансферу технологій Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» <http://science.kpi.kharkov.ua/wp-content/uploads/2020/03/Polozhennya-pro-centr-kommercializacii.pdf>.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності здобувача та розподіл балів

По закінченні практики здобувачі звітують про виконання програми наукової (виробничої) практики. Звіт із практики здобувач вищої освіти захищає (з диференційованою оцінкою) в комісії, до складу якої входять гарант ОНП, керівник практики, наукові керівники аспірантів. Комісія приймає диференційований залік після закінчення практики та оформлення здобувачами доктора філософії звітів.

Залік за результатами проходження практики виставляється на підставі таких даних:

- оцінки результатів роботи, наданої в характеристиці керівника практики;
- презентації здобувачами третього рівня вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;
- відповідей на запитання членів комісії із прийому заліку за практику.

У випадку незадовільної оцінки під час захисту результатів практики начальник відділу аспірантури НТУ «ХПІ» і директор ННІ СГТ може дозволити здобувачу третього рівня вищої освіти повторний захист на підставі службової записки завідувача кафедри. Повторне складання диференційованого заліку допускається не більше одного разу.

Отримання оцінки «незадовільно» після перескладання є підставою для відрахування.

Здобувача вищої освіти, який не з'явився на практику без поважної причини, вважають таким, що одержав оцінку «незадовільно» та відраховують з Університету.

Розподіл балів для оцінювання практики здобувача

№ п/п	Завдання, виконані аспірантами	Бали
1	Засвоєння методик виконання наукових досліджень, планування і організації експерименту, обробку результатів експерименту	25
2.	Виконання оригінального дослідження за темою наукового дослідження аспіранта	25
3.	Підготовка, представлення та обговорення результатів наукових досліджень: участь у наукових конференціях, семінарах, підготовка до друку наукових публікацій за темою наукового дослідження аспіранта	25
4.	Участь аспірантів у науково-дослідницькій діяльності за місцем проходження практики	25
5.	Підготовка звіту та захист результатів практики	25
Загальна кількість балів		100

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, в тому числі під час відвідування бази практики. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, керівником практики, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту, відділу аспірантури.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

12.06.2024 р.

Завідувач кафедри
Ніна ПІДБУЦЬКА

12.06.2024 р.

Гарант ОНП
Ніна ПІДБУЦЬКА